

POSUDEK

vedoucího diplomové práce

na diplomovou práci studentky Hany Benešové na téma:

Duševní porucha v trestním právu.

Autorka si zvolila pro svoji diplomovou práci zajímavé téma, které však pojala spíše z psychiatrického a psychologického hlediska, než hlediska trestně právního. Diplomovou práci však podala na katedře trestního práva, i když oceňuji to, že vykonala praxi psychiatrickém či podobném zařízení, z níž v diplomové práci čerpala, z trestně právního hlediska je tato diplomová práce zatížena celou řadou zásadních vad.

V úvodní anotaci autorka uvádí, že hlavním cílem její diplomové práce bylo zasazení jednotlivých témat do psychiatrického kontextu - to by však nemělo být cílem diplomové práce zadané na katedře trestního práva.

Autorka práci rozčlenila do celkem devíti kapitol, z nichž první tvoří úvod a poslední závěr práce, která obsahuje i cizojazyčné resumé, přiměřený seznam použité odborné literatury a dvě stručné přílohy (počet zabezpečovacích detencí uložených za roky 2010 a 2011).

Pokud jde o strukturu práce, je možno znovu jen opakovat, že je ovlivněna psychiatrickým, psychologickým a sociologickým zaměřením, ovšem daleko méně je orientována na trestně právní problematiku, v níž se objevuje mnoho chyb. Tak již na str. 3 (úvodní kapitola) autorka hovoří o „osobách“ činných v trestním řízení; trestní řád přece není o osobách činných v trestních řízeních, ale o orgánech činných v trestním řízení. Na stejné straně autorka uvádí, že „...je vhodnější udělit jiný druh alternativního trestu, a to zabezpečující detenci“ (podle § 98 a § 100 tr. zák. nejde o zabezpečující, ale zabezpečovací detenci, což ovšem není druh trestu, ale druh ochranného opatření). Na následující straně autorka nelogicky uvádí, že stav drogového oblouznění není ovlivnitelný lidskou vůlí. V téže kapitole na str. 12 je definována „deviace neboli parafie“ (snad parafilie?). Na následující straně autorka podává nesrozumitelnou definici pedofilie – bohužel neuvádí, z kterého pramene ji převzala.

V další kapitole nazvané Psychologické vnímání struktury pachatele autorka na str. 18 uvádí, že „... u nepřičetných pachatelů plní trest roli především preventivní...“ - cožpak nepřičetným pachatelům lze uložit trest?

V následující kapitole pojednávající o vymezení pojmu nepřičetnosti autorka na str. 24 uvádí, že znalce přibírá usnesením, což je v rozporu s § 105 odst. 1 tr.ř., podle kterého se

znalec přibírá opatřením. Na této i na následující straně nedává jednoznačnou odpověď na otázky, kdy má být k vyšetření duševního stavu přibrán psychiatr, kdy psycholog, kdy sexuolog a kdy jeden a kdy dva znalci. Na str. 26 (dole) je nepřesně uvedeno, že znalecký posudek se podává vždy v písemné formě - vždyť § 107 odst. 3 a § 108 odst. 1 tr.ř. připouští podání znaleckého posudku i v ústní formě.

Za naprosto kardinální chybu považuji konstatování na str. 29 a 30, že „trestní zákoník“ (nešlo o zákoník, ale zákon) z roku 1961 je platný dodnes. To vyvolává dojem, jakoby autorka ani nepostřehla rekodifikaci trestního hmotného práva zákonem č. 40/2009 Sb. Autorka jedním dechem uvádí, že tento trestní zákon byl inspirován „jednokolejním“ systémem, což opět není pravda, neboť trestní sankce i v případě dřívějších trestních zákonů vycházely z principu dualismu (tj. na jedné straně tresty a na druhé ochranná opatření). Na str. 31 je opět chybně uvedeno, že k vyšetření duševního stavu mladistvého se přiberou dva znalci z odvětví psychiatrie se specializací na dětskou psychologii (ve skutečnosti se podle § 58 odst. 1 ZSM přibere jeden znalec z odvětví psychiatrie se specializací na dětskou psychiatrii a druhý znalec z odvětví psychologie - opět se specializací na dětskou psychologii.

Další kapitola se má týkat vybraných trestných činů se zaměřením na sexuální deviaci. Je zatížena stejnými chybami a nepřesnostmi jako předchozí kapitoly. Nevím, jak mám rozumět tomu, že „pojmem lidské sexuality je zvláště v dnešní době velice široký...“ - to v dřívějších dobách byl užší?

Závěr práce je obsažen v kapitole devět, která působí poměrně frázovitě (zejména věta „...zejména jsem ráda, že v českém právním řádu vznikají a doufám, že vznikat ještě budou zákony, které budou oporou pomáhajícím profesím, které se snaží pracovat na lidech, kterým bylo pro nepřičetnost uloženo ochranné léčení, nebo zabezpečovací detence...“).

I když znovu zdůrazňuji, že autorka zřejmě získala mnohé zkušenosti ze své praxe ve zdravotnických zařízeních, z trestně právního hlediska má její práce nedokonalou úroveň a obhájena by snad mohla být jen v případě, že by autorka prokázala i odpovídající znalosti o tomto tématu v oblasti trestního práva hmotného i procesního.

V Praze dne 21.5.2013

JUDr. Jindřich F a s t n e r
vedoucí diplomové práce

